

แนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร

Guidelines for Physical Education Learning and Teaching Management in Vocational Institutes of Bangkok Metropolitan

ณัฐศรียา จักรสมศักดิ์ และสุธนะ ดิงศภักดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 2) นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้ากลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา และนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและมีการทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนของครูพลศึกษาต่อนักศึกษาเท่ากับ 1 : 422 ครูพลศึกษามีภาระงานสอน 18 คาบต่อสัปดาห์ มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง จัดการเรียนการสอนพลศึกษาสัปดาห์ละ 2 คาบ สถานที่และอุปกรณ์เพียงพอและเหมาะสม งบประมาณที่ใช้มาจากเงินบำรุงการศึกษา ตัดสินระดับคะแนนแบบอิงเกณฑ์ โดยใช้องค์ประกอบด้านทักษะ ความรู้ สมรรถภาพ คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติ กำหนดการให้คะแนนร้อยละ 40, 30, 10, 10, 10 ตามลำดับ การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ควรมีแนวทาง ดังนี้ 1) ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตวิชาพลศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ให้ให้ครบตามปรัชญาพลศึกษา 2) ควรมีการบรรจุครูพลศึกษาบรรจุครูพลศึกษาที่มีวุฒิตามพลศึกษาให้มีอัตราส่วนที่เหมาะสมต่อจำนวนนักศึกษา 3) ควรจัดหาสนาม อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และงบประมาณให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา/สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

Abstract

This study aspires to 1) explore conditions and problems concerning physical education learning and teaching management of vocational certificate level in vocational institutes in Bangkok and 2) analyze the results in order to have useful guidelines for the physical education program management. It was conducted by using the precise questionnaires created by the researcher and reviewed by experts and tried out before using. The results showed that the physical educator and students is 1 : 422. Physical educators respond for an estimate of 18 classes per week. Additionally, most of the institutes have used the course program developed by themselves. The physical education course is arranged 2 classes per week. Facilities and materials are sufficient for the number of students. The budget to be used for the course comes from tuition fees. Moreover, the assessment is based on a scale grading system where the elements of skill, knowledge, physical ability, morality and ethical behavior and attitude play key roles with the contribution of 40, 30, 10, 10, and 10 per cent respectively. Physical education learning and teaching management should be followed these guidelines 1) physical education credits and objectives should conform to philosophy of physical education., 2) proportion of physical educator and students should be proper., 3) facilities, materials, and budget must be appropriate and sufficient.

KEYWORDS: PHYSICAL EDUCATION LEARNING AND TEACHING MANAGEMENT/
VOCATIONAL INSTITUTES OF BANGKOK METROPOLITAN

บทนำ

พลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีบทบาทและความสำคัญในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสัมฤทธิ์ผลในด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องการออกกำลังกาย การป้องกันโรค สร้างความร่วมมือซึ่งกันและกัน มีความสมัครสมานสามัคคี มีน้ำใจ รักความยุติธรรม เคารพกฎ กติกา เคารพกฎหมาย สนับสนุนประชาธิปไตย อีกทั้งยังพัฒนาด้านสติปัญญา การหาเหตุผล และช่วยให้คนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา จึงบรรจุวิชาพลศึกษามาบรรจุไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 วิชาพลศึกษาอยู่ในหมวดวิชาทักษะชีวิต กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งนักศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องเรียนกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต) โดยให้เลือกเรียนรายวิชาในกลุ่มพลศึกษา และรายวิชาในกลุ่มสุขศึกษารวมกัน หรือเลือกเรียนรายวิชาในกลุ่ม บุรณาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 4 “การอาชีวศึกษา” หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนใน ด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผน การศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนา กำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษา วิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็น สากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจน สามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

นักศึกษาอาชีวในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้นเปรียบได้กับนักเรียนสายสามัญศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้านสายอาชีพ ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเป็นวัยเด็กกับวัย ผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญาและด้านร่างกาย เป็นวัยที่พร้อมจะรับ การส่งเสริม เจตคติทางคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด เพราะเป็นวัยแห่งการเสริมสร้างความเจริญงอกงาม ในทุก ๆ ด้าน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2525 อ้างถึงในดวงพร อุทัยสุริ, 2548) ฉะนั้น การจัดการเรียน การสอนพลศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นทั้งคนเก่งและคนดี อีกทั้ง เป็นเยาวชนที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษายังมีปัญหา อยู่มาก ตั้งแต่ปี 2522 (สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ, 2522) และยังพบต่อเนื่องมาตลอดจนถึงปี 2555 (สิริยุทธ พับเพลิง และไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์, 2555) พบว่ามีปัญหาจำนวนครูพลศึกษาในสถาบัน อาชีวศึกษามีจำนวนน้อย ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ครูพลศึกษาต้องทำงานพิเศษนอกเหนือ จากการสอนมากเกินไป ขาดแรงจูงใจและสิ่งกระตุ้นในการปฏิบัติงาน ประสบปัญหาในการสนับสนุน จากฝ่ายบริหารและอาจารย์อื่น ๆ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดสอนวิชาบังคับตามหลักสูตร ปัญหาการจัดสรร งบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ นักเรียนอยากเล่นตามลำพังมากกว่าการเรียนทักษะพื้นฐาน ขาดแคลน สถานที่และอุปกรณ์ ขาดการนิเทศทางพลศึกษา และปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลที่ต้องใช้เวลาและ ต้องวัดหลายด้าน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบัน อาชีวศึกษา และได้ทราบแนวทางที่จะนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาให้ มีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพลศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาและนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็น 1) หัวหน้ากลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 17 ท่าน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 76 ท่าน รวม 93 ท่าน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง 2) นักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 68 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 304 คน รวม 372 คน กลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาสำหรับหัวหน้ากลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งเครื่องมือทุกฉบับมี การตรวจสอบมีความตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณา แล้วนำไปทดลองใช้กับหัวหน้ากลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 30 ท่าน และนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งแบบสอบถามสำหรับหัวหน้ากลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.97 และค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ 0.96 ส่วนแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.97 และค่าความเที่ยง (α) เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ให้ทราบ และขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองเป็นบางส่วน
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 7 วัน ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดตามเป็นระยะ ๆ
4. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเป็นแบบสอบถามหัวหน้ากลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา 93 ชุด ได้รับกลับคืนมา 75 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.65 และเป็นแบบสอบถามนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 372 ชุด ได้รับกลับคืนมา 298 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.11 ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปความเรียงเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันอาชีวศึกษา

สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีครูพลศึกษาเฉลี่ยสถาบันละ 2 คน และมีนักศึกษาประมาณ 844 คน คิดเป็นอัตราส่วนของครูพลศึกษา ต่อจำนวนนักศึกษา 1 : 422 ครูพลศึกษาเป็นครูผู้สอนประจำ เพศชาย อายุระหว่าง 30-39 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีวุฒิทางพลศึกษา ร้อยละ 85.63 และไม่มีวุฒิต่างด้านพลศึกษา ร้อยละ 14.37 ส่วนจำนวนนักศึกษาในคาบวิชาพลศึกษา โดยเฉลี่ยต่อ 1 ห้องเรียน มีประมาณ 31-40 คน

2. สถานภาพของหัวหน้ากลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

ครูพลศึกษาสอนอยู่ในสถาบันอาชีวศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร้อยละ 14.67 สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ร้อยละ 85.33 ส่วนใหญ่รับผิดชอบสอนวิชาพลศึกษาให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ทั้งรายวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา มีการเรียนสอนเฉลี่ย 18 คาบต่อสัปดาห์ โดยสอนวิชาพลศึกษา 12 คาบต่อสัปดาห์ และวิชาสุขศึกษา 6 คาบต่อสัปดาห์

ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมในด้านการเรียน การสอนจากสถาบัน โดยได้รับนิเทศการสอนวิชาพลศึกษา รองลงมาคือ เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนพลศึกษา 2 ครั้ง

3. สถานภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.35 เพศหญิง ร้อยละ 47.65 โดยส่วนใหญ่ อายุ 18 ปี ศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สาขากฎหมาย ช่างยนต์ และการขาย งานอดิเรกในเวลาว่างของนักศึกษา คือ ฟังเพลง เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และดูหนัง กีฬาหรือกิจกรรมที่ทำ คือ เล่นฟุตบอล วิ่ง และว่ายน้ำ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย 1-2 ครั้ง ต่อสัปดาห์

4. สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

4.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรวิชาพลศึกษา

สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มวิชาสุขศึกษา และพลศึกษาด้วยตนเอง โดยศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 ปรับปรุงการจัดทำสาระหลักสูตรทุก 3 ปี ครูพลศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาโดยการจัดทำแผนการเรียนรู้การกำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการกำหนดชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา ซึ่งก่อนดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ครูพลศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรโดยการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ ปัญหาที่พบในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาส่วนใหญ่ ได้แก่ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติมหรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปี

4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน ร้อยละ 90.67 ครูพลศึกษามีการเตรียมการสอนโดยจัดทำแผนการสอน การดำเนินการสอนมีขั้นตอนการสอน ได้แก่ การอบอุ่นร่างกาย การฝึกหัดปฏิบัติ การอธิบายและสาธิต การนำไปใช้ ตามลำดับ ส่วนใหญ่ใช้วิธี การสอนแบบให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง ส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาจัดให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 รายวิชาที่จัดสอนส่วนใหญ่ ได้แก่ พลศึกษาเพื่อพัฒนา สุขภาพ ทักษะชีวิตในการพัฒนาสุขภาพ และการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการทำงาน ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน 2 คาบต่อสัปดาห์ มีการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนบางกิจกรรม และจัดทำแผนบันทึกการสอนวิชาพลศึกษาเป็นรายสัปดาห์

4.3 ด้านการวัดและการประเมินผลวิชาพลศึกษา

การวัดและประเมินผลวิชาพลศึกษา ในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบปฏิบัติ รองลงมาคือ สังเกตพฤติกรรม และสอบทฤษฎี มีเกณฑ์การตัดสินแบบอิงเกณฑ์ องค์ประกอบในการให้คะแนน วัดและประเมินในด้านทักษะมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านสมรรถภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านเจตคติ โดยมีสัดส่วนการให้คะแนนร้อยละ 40, 30, 10, 10 ตามลำดับ

4.4 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนเพียงพอ สนามที่ใช้ในการสอนพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นสนามคอนกรีต อุปกรณ์การเรียนการสอนพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกมีจำนวนเพียงพอกับกิจกรรมที่จัดสอนและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษางบประมาณ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับมาจากเงินบำรุงการศึกษา

5. ความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

นักศึกษามีความเห็นว่า สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ร้อยละ 88.59 กิจกรรมพลศึกษาที่นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจและต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ ฟุตบอล วอลเลย์บอล และแบดมินตัน ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าช่วงเวลาเรียน พลศึกษาที่ดีที่สุด คือ ชั่วโมงเรียนสุดท้ายของวัน การวัดผลวิชาพลศึกษาใช้วิธีสอบปฏิบัติ

6. ความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

6.1 เกี่ยวกับครูพลศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จำนวนครูพลศึกษามีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนกับนักศึกษา และครูพลศึกษาต้องทำงานอื่นนอกเหนือจากการสอนมากไป มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

6.2 การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน เมื่อพิจารณาโดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานที่เปลี่ยนเสื้อผ้าและทำความสะอาดร่างกายไม่เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

7. ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมที่จะนำเสนอเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครควรมีดังนี้

7.1 กิจกรรมทางพลศึกษาที่กำหนด ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาในด้านระเบียบวินัย ความมีน้ำใจนักกีฬาและความมีคุณธรรมจริยธรรม

- 7.2 ครูผู้สอนพลศึกษาควรมีวุฒิทางพลศึกษา
- 7.3 จำนวนครูพลศึกษาต่อจำนวนนักศึกษาควรมีอัตราส่วนที่เหมาะสม
- 7.4 ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการจัดการเรียนการสอนศึกษา
- 7.5 ควรจัดสถานที่และอุปกรณ์ให้มีความปลอดภัยและเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

พลศึกษา

อภิปรายผล

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันอาชีวศึกษาและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีครูพลศึกษาในสถาบันแห่งละ 2 คน และมีนักศึกษาประมาณ 844 อัตราส่วนของครูพลศึกษา ต่อจำนวนนักศึกษา 1 : 422 จากผลการวิจัยจะเห็นว่า ครูพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษามีจำนวนน้อย ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักศึกษาที่ควรมีสัดส่วน 1 : 190 คน ตามเกณฑ์ที่ บุชเชอร์ (Bucher, 1979) กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ (2522) และ ปิยะชาติ ลิทธิวิภูศิริ (2529)

จำนวนนักศึกษาในคาบวิชาพลศึกษา โดยเฉลี่ยต่อ 1 ห้องเรียน ต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน ส่วนใหญ่ คือ 31-40 คน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ วาสนา คุณาภิลิทธิ (2539) ที่กล่าวว่า “ขนาดของชั้นเรียนที่เหมาะสมคือนักเรียน 30-40 คน ต่อครู 1 คน” และสอดคล้องกับ บุชเชอร์ (Bucher, 1979) ที่เสนอแนะไว้ว่า “ขนาดของชั้นเรียนในวิชาพลศึกษาที่เหมาะสมคือ นักเรียน 35 คน และ ไม่ควรเกิน 45 คน ต่อครูผู้สอน 1 คน”

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนประจำ เพศชาย อายุระหว่าง 30-39 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีวุฒิทางพลศึกษา ร้อยละ 85.63 และมีครูพลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางด้านพลศึกษา ร้อยละ 14.37 ซึ่งสอดคล้องกับ บุชเชอร์ (Bucher, 1979) ได้กล่าวว่า คุณสมบัติทั่วไปของครูพลศึกษาจะต้องมี ดังนี้ คือ ครูพลศึกษาควรจะจบจากสถาบันที่ฝึกหรือพัฒนาบุคคลเพื่อเป็นครูพลศึกษา เพราะพลศึกษามีพื้นฐานมาจากวิทยาศาสตร์หลายแขนง ผู้นำในด้านนี้ควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่รับผิดชอบสอนวิชา พลศึกษาให้แก่ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ทั้งรายวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา มีภาระงานสอน 18 คาบต่อสัปดาห์ โดยสอนวิชาพลศึกษา 12 คาบต่อสัปดาห์ และวิชาสุขศึกษา 6 คาบต่อสัปดาห์ แสดงให้เห็นว่า ครูพลศึกษามีภาระหน้าที่ในการสอนมากเกินไป อาจจะทำให้ครูไม่มีเวลาไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือทำภาระหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วาสนา คุณาภิลิทธิ (2541) ที่กล่าวว่า อัตรา การสอนของครูควรจะเป็น 3 คาบต่อวัน หรือ 15 คาบต่อสัปดาห์

ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมในด้านการเรียนการสอนจากสถาบัน โดยได้รับนิเทศการสอนวิชาพลศึกษา เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนพลศึกษา 2 ครั้ง

ซึ่งเป็นไปตามหลักปญญาราชบุรี ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ที่ว่า “ควรมีการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ ด้วยการประชุมอบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ” และสอดคล้องกับ สมเกียรติ กาทองทุ่ง (2557) ได้เสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาหลักสูตรและ ผู้เรียน เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พลศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง อายุ 18 ปี ศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สาขาการบัญชี งานอดิเรกในเวลาว่าง คือ ฟังเพลง เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และดูหนัง นักศึกษาชอบเล่นฟุตบอล วิ่ง และว่ายน้ำ โดยส่วนใหญ่ออกกำลังกาย 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาได้เรียน พลศึกษาแล้วเกิดการพัฒนาการด้านเจตคติที่ดีต่อการพลศึกษา การกีฬา และการออกกำลังกาย หากกระบวนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษานั้นดี และได้ผลจริง ๆ นักเรียนจะมีความรักความผูกพันในสิ่งที่เรียน และนำความรู้ทางพลศึกษาไปใช้เล่นกีฬาและออกกำลังกายตามอัธยาศัยในเวลาว่าง และในชีวิตประจำวัน (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับ สุรเชษฐ์ โชติวรรณนท์ (2550) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยว่า ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาได้เป็นอย่างดีคือ ปัจจัยทางด้าน การเรียนการสอน ดังนั้นการทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษานั้น ครูพลศึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องจึงควรคำนึงถึงเรื่องการเรียนการสอนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ สรริสา ลิทธิพิทักษ์ (2551) ที่พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมออกกำลังกาย

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 ด้านการจัดทำหลักสูตรวิชาพลศึกษา

สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง ปรับปรุงหลักสูตรทุก ๆ 3 ปี ครูพลศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอน การกำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ กำหนดชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา และเขียนคำอธิบายรายวิชา ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของปญญาราชบุรี ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ที่กำหนดว่า “หลักสูตรสุขศึกษาและพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยบุคลากรในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง” ก่อนดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาครูพลศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรวิชาพลศึกษา โดยสถาบันจัดให้เข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ สมเกียรติ กาทองทุ่ง (2557) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พลศึกษาว่า ควรจัดให้มีการอบรมในด้านการจัดการและการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้อาจารย์พลศึกษาได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง สำหรับปัญหาที่พบมากที่สุดในการจัดทำหลักสูตร คือ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติมหรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปี

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ครูพลศึกษามีการจัดทำแผนการสอน และทำแผนบันทึกการสอนวิชาพลศึกษาเป็น รายสัปดาห์ การดำเนินการสอนมีขั้นตอน ดังนี้ การอบอุ่นร่างกาย การฝึกหัดปฏิบัติ การอธิบายและสาธิตและ การนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า ขั้นตอนการสอนพลศึกษา มีดังนี้ 1) การอบอุ่นร่างกาย 2) การอธิบายและสาธิต 3) การฝึกหัดให้มีทักษะ 4) การนำสิ่งที่เรียนแล้วไปใช้เล่นด้วยความสนุกสนาน 5) การสรุปและสรุปปฏิบัติ สรุปได้ว่า ครูพลศึกษาจะต้องดำเนินการสอนให้เป็นไปตามกระบวนการสอนพลศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียม ขั้นอธิบายและสาธิต ขั้นฝึกหัด ขั้นนำไปใช้ และขั้นสรุปและสรุปปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการสอนตามกระบวนการสอนพลศึกษาจะทำให้ความมุ่งหมายของการสอนพลศึกษابرลุจุดหมาย และทำให้การดำเนินการสอนเกิดสัมฤทธิ์ผลในการสอนพลศึกษานั้น ครูพลศึกษาใช้วิธีการสอนโดยให้นักศึกษาได้ปฏิบัติจริง มีการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน การสอน บางกิจกรรม รายวิชาที่มีการเรียนการสอนส่วนใหญ่คือ พลศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพ ทักษะชีวิตในการพัฒนาสุขภาพ และการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการทำงาน เวลาที่ใช้ในการเรียน การสอนพลศึกษาคือ 2 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (Bangkok Agenda on Sport and Education) (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่กำหนดไว้ว่า “ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรด้าน การกีฬาและการพลศึกษา ให้นักเรียนอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)” นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ปฏิญญาราชบุรี ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (สมาคมพลศึกษา พลศึกษา และสันติภาพแห่งประเทศไทย, 2548) ได้กำหนดเกี่ยวกับชั่วโมงเรียนพลศึกษาว่า “ควรจัดเวลาเรียนพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้นรวมถึงระดับอาชีวศึกษา”

2.3 ด้านการวัดและการประเมินผล

ครูพลศึกษาจะใช้การสอบภาคปฏิบัติเป็นตัววัดและประเมินผลการเรียนวิชาพลศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งมีองค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินให้คะแนน ดังนี้ ด้านความทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ด้านสมรรถภาพ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีสัดส่วนการให้คะแนนร้อยละ 40, 30, 10, 10, 10 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ครูพลศึกษามีการวัดและประเมินทุกด้าน แต่พบว่า ครูพลศึกษาให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านทักษะและด้านความรู้มากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วาสนา คุณาภิสิทธิ์ (2539) กล่าวว่า การให้คะแนนควรคำนึงถึงพัฒนาการทั้ง 5 ด้านหรือจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษา และควรมุ่งเน้นพัฒนาการทางด้านทักษะเท่า ๆ กับพัฒนาการทางด้านสมรรถภาพ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวว่า “ถ้าหากว่าความมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาได้กำหนดเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาการในทุกด้านคือ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะ และด้านทัศนคติ การให้คะแนนก็ควรจะได้ครบทุกด้าน อัตราส่วนของการให้คะแนนแต่ละด้านควรเป็นดังนี้ คือ สมรรถภาพทางกาย ร้อยละ 20 - 25 ทักษะ ร้อยละ 20 - 25 ความรู้ ร้อยละ 10 - 20 คุณลักษณะ ร้อยละ 10 - 20 และทัศนคติต่อวิชาพลศึกษา 10 - 20”

2.4 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ มีสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีจำนวนเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า การที่สถาบันมีสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ จะทำให้ครูพลศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาจะบรรลุผลที่ดีได้นั้น ครูพลศึกษาควรกำหนดกระบวนการเรียนการสอนโดยทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ของวัสดุที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน วัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย วัสดุเดิมอาจจะใช้วิธีการสอนต่างออกไปแต่อย่างไรก็ตามต้องใกล้เคียงกับเนื้อหาที่จะสอน (Xiulan, 2011) สถานที่ทั้งในร่มและกลางแจ้ง อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทางพลศึกษา ดังนั้นแล้ว ทุกสถาบันควรจัดให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับนักศึกษาและนักกีฬา และอยู่ในลักษณะที่ใช้งานได้ดีและมี ความปลอดภัย (เจสซี ไพริง วิลเลียมส์, 2540)

3. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทุกด้าน ดังนี้

3.1 ครูพลศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากในเรื่องจำนวนครูพลศึกษามีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนกับนักศึกษา ครูพลศึกษาต้องทำงานอื่นนอกเหนือจากการสอนมากไป เมื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับจำนวนครูพลศึกษามีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนกับนักศึกษา และปัญหาเกี่ยวกับครูพลศึกษาต้องทำงานอื่นนอกเหนือจากการสอนมากไป ได้สอดคล้องกับความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะชาติ ลิทธิวิภูศิริ (2529) และ วิฑูรย์ ปัญชนะ (2541) พบว่า อัตราครูพลศึกษาในโรงเรียนไม่สมดุลกับจำนวนชั่วโมงสอนและการทำงาน ทำให้ครูทำงานหนักเกินไป ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูพลศึกษาในสถาบันมีจำนวนน้อย ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักศึกษา ทำให้ครูพลศึกษาต้องรับผิดชอบภาระงาน หน้าที่อื่น ๆ และต้องแบกรับภาระในการสอนมากเกินไป ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมทาง พลศึกษาได้ไม่เต็มที่ และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ดังที่ บุชเชอร์ (Bucher, 1979) ได้กล่าวว่า “อัตราการทำงานของครูพลศึกษาควรเป็นสิ่งที่วัดก่งวลของผู้บริหาร เพื่อที่จะคงความกระตือรือร้นและความแข็งแรงซึ่งเป็น สิ่งสำคัญ ดังนั้น ครูต้องไม่ทำงานหนักเกินไป”

3.2 การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน เมื่อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ลีรายุทธ พับเพลิง และไพบูลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ (2555) ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้อพลศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2555 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาสรุปโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากในทุกด้าน ทั้งด้านจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน ด้านบุคลิกภาพของครูผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา ที่ผ่านมาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องสถานที่เปลี่ยนเสื้อผ้าและทำความสะอาดร่างกายไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ (2522) ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 กรุงเทพมหานคร และ วิษณุ กล้าวิจารณ์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการจัดและการดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า “มีปัญหาในเรื่อง ขาดสถานที่ทำความสะอาดร่างกายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมและความเพียงพอของห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย” ทั้งนี้ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้เสนอแนะว่า “การที่จะสร้างเสริมให้นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดีได้วิธีหนึ่งนั้นก็คือการให้นักเรียนทำความสะอาดร่างกายและแต่งตัวให้เรียบร้อย หลังจากการเรียนวิชาพลศึกษาแล้ว ซึ่งการกระทำเช่นนี้ โรงเรียนควรมีสถานที่อาบน้ำและสถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายให้พร้อม”

4. ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาในระดับความเหมาะสมที่จะนำเสนอเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัย ทำให้ได้ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งเป็นข้อความที่เหมาะสมในระดับมากที่สุดที่จะนำเสนอเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

4.1 การเลือกกิจกรรมพลศึกษาควรมีความหลากหลายและเหมาะสมต่อนักศึกษา การจัดกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาหลาย ๆ อย่างนั้น จะช่วยให้สามารถบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ในทุก ๆ ด้าน

4.2 กิจกรรมทางพลศึกษาที่กำหนด ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษาในด้านระเบียบวินัย ความมีน้ำใจนักกีฬาและความมีคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ อัสนี สะอิดี (2555) กิจกรรม พลศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ส่งเสริมให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีศีลธรรมจรรยา มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี มีน้ำใจนักกีฬา มีความเคารพต่อกฎกติกา ฯลฯ

4.3 ครูผู้สอนพลศึกษาควรมีวุฒิทางพลศึกษา ครูพลศึกษาควรจะจบจากสถาบันที่ฝึกหรือพัฒนาบุคคลเพื่อเป็นครูพลศึกษา เพราะพลศึกษามีพื้นฐานมาจากวิทยาศาสตร์หลายแขนง ผู้นำในด้านนี้ควรมีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Bucher, 1979) และมีความเข้าใจหลักการและปรัชญาของการพลศึกษาเป็นอย่างดี

4.4 จำนวนครูพลศึกษาต่อจำนวนนักศึกษาควรมีอัตราส่วนที่เหมาะสม ครูพลศึกษาถือว่ามีความสำคัญในการจัดโปรแกรมพลศึกษาเป็นอันมาก ในสถาบันอาชีวศึกษาควรมีครูพลศึกษาให้เพียงพอและได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน บุคลากรที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้จัดการเรียนการสอน

พลศึกษาและรับผิดชอบการจัดโปรแกรมพลศึกษาควรเป็นผู้ที่มีวุฒิทางพลศึกษาเพราะจะเป็นผู้ที่มีหลักการในการสอนและการจัดโปรแกรมพลศึกษาได้อย่างถูกต้อง (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548)

4.5 ควรจัดสถานที่และอุปกรณ์ให้มีความปลอดภัยและเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน พลศึกษา สถานที่และอุปกรณ์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับวิชาพลศึกษา ควรจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและ ความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา จัดวัสดุและอุปกรณ์ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับนักศึกษาและนักกีฬา และวัสดุ อุปกรณ์เหล่านี้ควรได้รับการตรวจสอบรับรองคุณภาพและความปลอดภัย (วาสนา คุณาภิสิทธิ์, 2539)

แนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในเขตกรุงเทพมหานคร ควรมีดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร ควรมีการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตวิชาพลศึกษาเพื่อที่จะได้มีการจัดการเรียนการสอน พลศึกษาอย่างต่อเนื่องในทุกชั้นปี เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับสุขภาพที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม วัตถุประสงค์รายวิชาในกลุ่มพลศึกษาควรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรมประจำตัว และด้านเจตคติต่อการพลศึกษา ตามหลักการและปรัชญาของการพลศึกษา (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548)

2. ด้านครูพลศึกษา ควรมีการขออัตราบรรจุครูพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษาให้มีจำนวนเพียงพอในแต่ละสถาบัน ซึ่งอัตราส่วนระหว่างครูผู้สอนวิชาพลศึกษากับนักศึกษาควรมีสัดส่วนที่เหมาะสม คือ ครู 1 คน ต่อ นักศึกษา 190 คน (Bucher, 1979) เพื่อที่ครูผู้สอนพลศึกษาจะได้ดูแลนักศึกษาได้อย่างทั่วถึงส่งผลให้ การเรียนการสอนพลศึกษาสัมฤทธิ์ผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพลศึกษา

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้บริหารควรพิจารณาในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนพลศึกษา และจัดทำแผนงานเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อชี้แจงถึงรายละเอียดความสำคัญและความจำเป็นในค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการขออัตราบรรจุครูพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษาให้มีจำนวนเพียงพอ มีอัตราส่วนที่เหมาะสมต่อจำนวนนักศึกษา

2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ควรมีการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาพลศึกษา เพื่อจะได้มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาให้นักศึกษาอย่างต่อเนื่องในทุกชั้นปี

3. จำนวนชั่วโมงที่จัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ควรจัดอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ หรือ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยจัดแบ่งเป็นสัปดาห์ละ 2 – 3 วัน เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการพัฒนา สุขภาพและสมรรถภาพตามหลักของการออกกำลังกาย FITT

4. การให้คะแนนวิชาพลศึกษา ถ้าครูพลศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษามีพัฒนาการครบทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะ และด้านทัศนคติ การให้คะแนนก็ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน โดยพิจารณาเกณฑ์การตัดสินคะแนนใน สัดส่วนที่เท่า ๆ กัน

5. สถาบันควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับทุกโครงการ และให้ครูพลศึกษามีส่วนร่วม ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาในภาคอื่น ๆ เพื่อ จะได้นำผลมาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดโปรแกรมพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาให้ดีขึ้นอีก

2. ควรจะได้ศึกษาเกี่ยวกับสำรวจความคิดเห็น ความสนใจ และความต้องการของนักศึกษา อาชีวศึกษาทั่วไปว่ามีความต้องการและสนใจต่อการเรียนการสอนพลศึกษาอะไรบ้าง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556* (เพิ่มเติม พ.ศ. 2557). สืบค้นจาก<http://bsq2.vec.go.th/course/2556/course56new.html>

เจสซี ไพริง วิลเลียมส์. (2540). (วรศักดิ์ เพียรชอบ, ผู้แปล). *หลักการพลศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ พัฒนาหนังสือ.

ดวงพร อุทัยสิริ. (2548). *ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัด สงขลา* (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ปิยะชาติ ลิทธิวิภูศิริ. (2529). *ความคิดเห็นของผู้บริหาร และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดและการดำเนิน โปรแกรมพลศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

“พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551.” *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม125, ตอนที่ 43 ก* (26 กุมภาพันธ์ 2551), 2-3.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2539). *การสอนพลศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2541). *หลักสูตรพลศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- วิฑูรย์ ปัญชนะ. (2541) *ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 7 (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชณุ กล้าวิจารณ์. (2533) *ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7* (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณัทธ์ วัฒนจินดา. (2544) *สภาพและปัญหาการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน* สังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548) *รวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีการสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการแห่งประเทศไทย. (2548) *ปฏิญญาราชบุรี ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา*. *วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ*. 31(มกราคม-ธันวาคม 2548), 102.
- สรिता ลิทธิพิทักษ์. (2551). *ความคิดเห็นที่มีต่อการออกกำลังกายของนักเรียนในสถาบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ปีการศึกษา 2550* (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ. (2522). *ปัญหาการจัดและการดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษากทม.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิรายุทธ พับเพลิง และไพบูลย์ ศรีชัยสวัสดิ์. (2555). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อการเรียนรู้พลศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2555*. คณะพลศึกษามหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมเกียรติ กาทองทุ่ง. (2557). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์พลศึกษาในสถาบันการพลศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*. 9(2), 144-158.
- สุรเชษฐ์ โชติวรานนท์. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัสนี สะอิดี. (2555) *การนำเสนอโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*. 7(1), 1708-1722.

ภาษาอังกฤษ

- Bucher, C. A. (1979). *Administration of physical education and athletic program* (7th ed.). St.Louis: the C.V. Mosby.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement.
- The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations. (2005). *Bangkok Agenda on Sport and Education*. International conference on sport and education, celebrating 2005 United Nations international year of sport and physical education. Bangkok.
- Xiulan, L. (2011). *On Reform Models of Physical Education in Secondary Vocational Schools*. Dezhou: Dezhou University.

ผู้เขียน

ณัฐศรียา จักรสมศักดิ์ 89/4 ม.12 ต.สถาน อ.เขียงทอง จ.เขียงราย 57140

อีเมล: nsy.smile@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภักดิ์ สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเหตุ: บทความนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์